СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 55. Джерзі Сити, Н. Дж., середа, 9-го березня 1938. No. 55. Jersey City, N. J., Wednesday, March 9, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЛІМЕН ПОВЧАЄ ЛЯ ҐВАРДІЮ

ОЛБАНІ. — Ґубернатор Лімен дав Ля Ґвардії, на його прохання збільшити гроші на безробіття досить гостру відповідь. Передівсім Лімен сказав, що це неправда, начебто стейтові закони забороняли місту Ню Йорк накладати податки на ріжні компанії. В нинішніх часах місто має широкі повновласті щодо оподаткован, тому скарга Ля Ґвардії в тому відношенні є неоправдана. Також Лімен сказав, що Ля Ґвардія міг би легко роздобути десять міліонів, потрібних йому на безробіття, якби припильнував двоцентове оподаткування. А так, Ля Ґвардія робить з тих десятьох міліонів велику проблему, начебто від них залежала вся господарка в місті.

ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР З ЧЕХАМИ.

ВАШИНҐТОН. — Американський уряд заключив з чеським урядом торговельний договір, на основі якого дозволено чехам ввозити до Злучених Держав річно 600,000 пар черевиків більше. Також на інші продукти чехи дістали полекші. В заміну за те Чехословаччина влекшила вступ деяким американським хліборобським продуктам. Догадуються, що до цього торговельного договору причинилося трохи і те, що з огляду на загрозу з боку Німеччини Чехословаччина потребує нині піддержки інших держав.

ДАЛІ КРИТИКУЮТЬ АМЕРИКАНСЬКІ ЗБРОЄННЯ.

ВАШИНҐТОН. — Републиканські члени сенатського морського комітету висловлювали на адресу уряду знов гострі критичні завваги в справі плянованих морських зброєнь. Вони говорили, що президент хоче таки втручатися в чужі світові справи і хоче відіграти ролю „поліцая миру", яку то ролю деякі чужинецькі чинники вже нині хочуть йому накинути. Задумане зброєння, говорили критики, має виразно наступаючий характер, а не оборонний.

ПРОВІРЮЮТЬ АДМІНІСТРАЦІЮ „ТІ ВІ ЕЙ".

ВАШИНҐТОН. — У конґресі ведеться тепер боротьба за те, хто має перевести контролю „Тенесі Велей Оторити", якій закинув сам її голова, що не має доброї адміністрації. „Ті Ві Ей" є найбільшим промисловим підприємством, побудованим і контрольованим урядом. Тепер голова цього підприємства, Морґен, закинув двом своїм заступникам, що вони в адміністрації поповнюють надужиття. Тому, що багато кругів є того переконання, що бюрократична адміністрація не може провадити промислових підприємств так добре, як приватна, ця справа в конґресі набирає спеціяльної ваги. Тепер у конґресі одні круги борються за те, щоб ту контролю перевів сам уряд, а ніші є за те, щоб контрольну комісію назначив конґрес.

ВИДАДУТЬ НОВІ МАРКИ.

ВАШИНҐТОН. — Американський почтовий уряд рішив видати нові серії почтових марок, у яких ушанують вісьмох померлих американських президентів, що їх досі на марках не вшанували. Вшанують також Бенджеміна Френкліна, який був основоположником американської почтової служби.

УСТАЛЕННЯ ЗАПЛАТ ПРАЛЬНИХ РОБІТНИКІВ.

НЮ ЙОРК. — Промисловий комісар Ню Йорку заявив, що для Ню Йорку і найближчої околиці усталено висоту найнижчої заплати для робітників у пральнях. Ця заплата тепер буде $14 тижнево. Це усталення відноситиметься до 22,000 місцевих робітників, серед яких є також чимало жінок і малолітніх робітників.

ПАНІ ПЕРКІНС ГОВОРИТЬ ПРО ЗГОДУ.

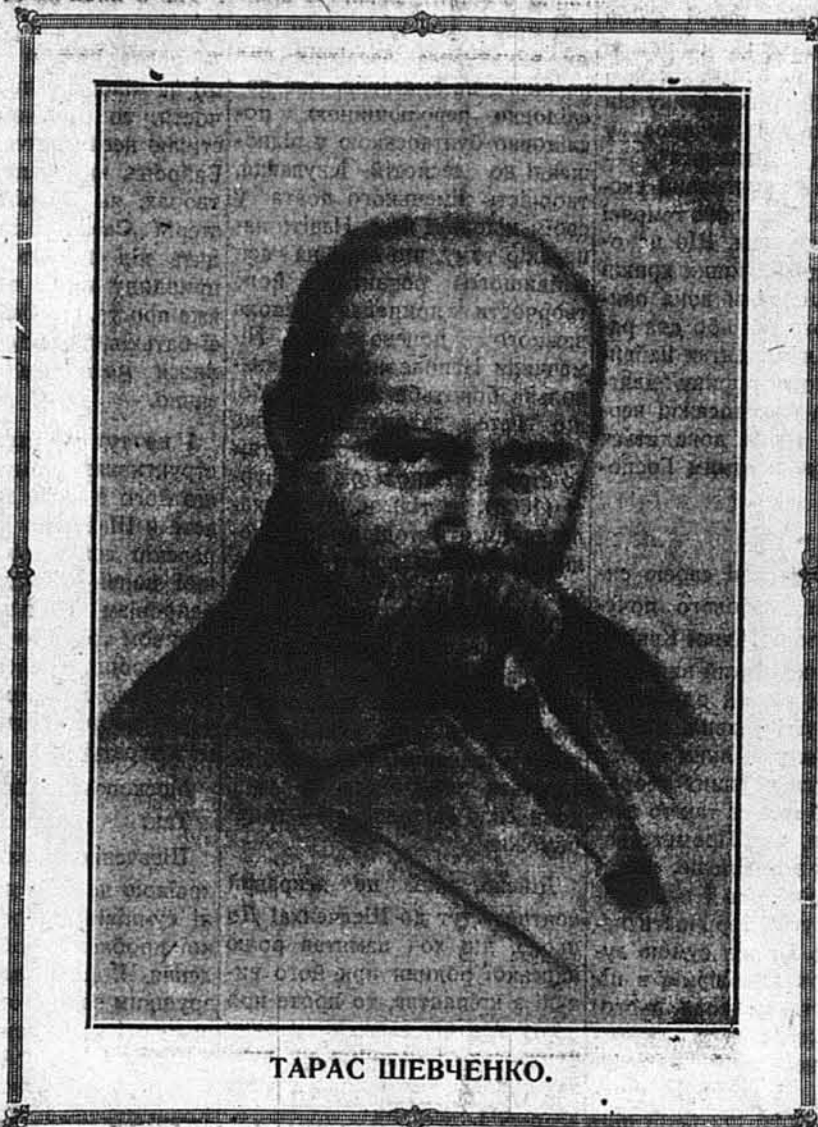
НЮ ЙОРК. — Секретарка праці, пані Перкінс, виголосила на зібранні жидівської жіночої орґанізації промову, в якій сказала, що в Америці можна незабаром сподіватися великої згоди і порозуміння між поодинокими суспільними сферами, а вслід за тим великої гармонії і співпраці.

ТРОЦЬКИЙ ПРО СТАЛІНА.

НЮ ЙОРК. — Лев Троцький опублікував в американських часописах чергову статтю, в якій назвав Сталіна душогубом, що скрито сам убивав своїх співробітників, а тепер вину спихає на інших.

ПОГАНІ ВІДНОСИНИ В ДОМІ БОЖЕВІЛЬНИХ.

НЮ ЙОРК. — Голова нюйорського слідчого комітету, МекНебо, заявив, що відносини в стейтовім домі божевільних в Рокленді є жахливі. Хворим дають дуже поганий харч, зле їх трактують, а крім того роблять великі ріжниці між одними хворими і другими. Трапляються випадки, що звичайні злочинці, щоб утекти перед карою за душогубство, удаються на якийсь час під опіку цього дому для божевільних.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО.

ПРОТИ НІМЕЧЧИНИ.

У Римі перебуває тепер польський міністер заграничних справ, Бек, що хоче втягнути Польщу в тісний союз з Італією і Мадярщиною, щоб тим чином шахувати Німеччину.

„КАРАЙТЕ МЕНЕ, АЛЕ ЗВІЛЬНІТЬ ВІД ПЕРШОЇ ЖІНКИ".

29-літній львівський шофер, Юрій Іванович, розійшовся зо своєю 38-літньою жінкою, бо внаслідок вічних непорозумінь не міг з нею жити. Не маючи ще розводу, якого його жінка не хотіла йому дати, він оженився вдруге, цим разом з 27-літньою панною, але ані своїй жінці, ані нікому не признався, що він уже раз жонатий. З новою жінкою жив добре, аж вмішалася перша жінка і загрозила йому, що випалить йому очі. Тоді він зголосився до влади і заявив: „Я допустився біґамії, вкарайте мене, але звільніть від першої жінки, яка старша від мене 9 літ і з якою я не можу жити".

НОВА КОПАЛЬНЯ ВУГЛЯ І НОВЕ МІСТО.

Минулого року один селянин на Сардинії, підготовляючи терен під управу маслин (оливок), натрапив на чорну, блискучу скалу. Досліди виказали, що це вуглевий басейн на просторі 12,000 гектарів, у якому є до 100 міліонів тон вугля. Від трьох місяців ведуть там працю, щоби прокопати хідники, які уможливлять продукувати 1,200,000 тон вугля річно. Одночасно будують там нове місто, що називається Карбонія. Воно обраховане на 20 тисяч мешканців і вже 28-го жовтня ц. р. передадуть його до прилюдного вжитку.

НОВИЙ НАСТУП НА ЛЕМКІВЩИНУ.

До теперішних розбивачів народу: кацапів — прилучилися нові наші „приятелі". Саме тоді, як Рідна Школа зачала орґанізувати плєбісцит за рідну мову навчання, а „Просвіта" виповіла війну неписьменності, ті наші „приятелі' зачали по селах, переважно при школах, закладати курси для неграмотних. Хай би там собі орґанізували. Але їм не так іде про навчання письма, як про баламучення лемків. Підчас лекцій вони стараються оплюгавлювати все, що українське. Славного гетьмана Хмельницького представляють як розбишаку, який задля дівчат розпочав війну з Польщею і т. д. Одночасно ставлять усякі перешкоди правдивій освітно-культурній праці. Наприклад у Бірчанщині не дозволили відкрити ні одного „Лугу" на 8 подань, а зате всякі „кулка" ростуть як гриби по дощі. В останньому часі зачинають наші „приятелі" поширювати на Лемківщині шляхотське баламутство.

ПІДЗЕМНІ СТРУСИ НА ШЛЕСЬКУ.

У свєнтохловіцькому повіті, на Шлеську, було кілька підземних струсів, що тепер щораз частіше повторюються, особливо на теренах в околиці Руди Шлеської та Рудської Кузниці. Ці струси не тільки викликують неспокій серед людности, але й спричинюють матеріяльні шкоди. Будинкам грозить завалення. Внаслідок одного такого струсу запався на більшому просторі гостинець, а в глибині витвореної лійки появилася вода. Явище досліджує воєвідська комісія.

8 КОНЕЙ ПІД ПОТЯГОМ.

Із стайні фільварку кн. Януша Радзівіла у селі Шпанові під Рівним вибігло кілька коней, які пігнали в поле і дістались аж до залізничого шляху недалеко стації Рещуцк. У тому часі надїхав особовий потяг із Сарнів до Рівного. Коні сполошились і хотіли перебігти через залізничий шлях. Одначе не всі встигли перебігти і восьмеро коней дісталося під колеса потягу, який пошматував їх на кусні.

З МЕТРИКАЛЬНИХ ІСТОРІЙ.

До свого бувшого о. пароха, **Л. Ліщинського,** віднісся парохіянин Володимир Красівський з проханням видати йому метрику уродження. О. Ліщинський видав метрику згідно з метрикальною книгою. Та пану старості в Долині не подобалося, щоназвище в метриці було написане не з польським закінченням. Тому віддав о. Ліщинського до прокураторії в Стрию за фальшування документів. Дня 26. липня м. р. прокураторія через городський суд у Болехові поставила о. Ліщинського, як підозрілого у провині проти зак. з арт. 287 § 1. к. к., під дозір поліції у Витвиці, тобто о. Ліщинський мусів цілий місяць раз на тиждень голоситись на постерунку. Вківці доручено акт обвинувачення, а 29. грудня м. р. прокураторія звільнила обвинуваченого від вини.

РУМУНСЬКІ ЖИДИ ПРИЙМАЮТЬ КАТОЛИЦИЗМ.

У Темешварі місцеві жиди масово приймають католицизм. Між іншими охрестилися вже: редактор „Темешварер Цайтунґ" Ляйпціґ та кілька визначних лікарів і банкирів.

НА ДОБРО І ЯСНУ ДОЛЮ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

ЛЬВІВ. — В неділю, 20. лютого б. р., відбулося в домівці „Молодої Громади" у Львові започаткування Ювилейних Свят Товариства „Просвіта". Голова „Просвіти", д-р Іван Брик, та представники українських загально-національних установ повитали чету лещетарів, що привезли у срібній чаші землю з Підлисся, з Маркіянової Гори. Чашу перебрав інж. А. Палій, голова „Молодої Громади", і вказав на „Просвіту" як на матір нашого загально-національного життя, що дала почин і до наших тіловиховних товариств. Перебираючи землю з Маркіянової Гори, побажав „Просвіті", щоб та земля дала їй силу „охопити своїм промінням цілу українську націю". Поцілувавши чашу, передав він її голові „Просвіти", д-рові Брикові, який сказав при відборі такі слова: „Перебираю святу землю з могили Шашкевича, який був першим пробудником нашої волости, першим просвітянином. Нинішнім ділом започатковуємо Ювилейні Свята „Просвіти". Передаю цю землю „Просвіті" на добро і ясну хвилю для Української Нації". Свято покінчилося піснею „Ой, у лузі".

БУДЕМО ВІРНІ...

ЛЬВІВ. — По цілій Галичині йде завзята польська пропаґанда, звернена до того, щоби перетягнути на польський бік і на римо-католицьку віру всю українську дрібну шляхту, що живе по наших селах і відома під назвою „ходачкової шляхти". Та пропаґанда стрічається з відпором цеї української шляхти: „Нове Село" (ч. 7) подає, що в читальні „Просвіти" в селі Терло відбулася велика нарада української шляхти в Добромильщині. Представники шляхти із сіл Терло, Старява, Росохи й інших ухвалили таке: „Ми, потомки давньої української шляхти, що мешкаємо в селах: Терло, Росохи, Старява, заявляємо, що не бажаємо собі непрошених опікунів, не продаємо своєї греко-католицької віри, не дамо себе заманити ніякими підступами наших ворогів, але останемося надалі синами великого українського Народу і будемо вірні українській Нації та греко-католицькій церкві".

„УКРАЇНСЬКІ ПРОВОКАЦІЇ У ГРИНЬКАХ".

ВАРШАВА. — Варшавський часопис „Ґонец Варшавскі" толкує собі події в селі Гриньках на Волині, де змушено православних українців перейти на римо-католицьку віру, на такий лад: Це українці в селі Гриньки зневажили курганець землі, з якого поляки посилали землю на курган, що його висипувано в честь Пілсудского; це українці того села зневажили будинок польської сторожі й полевий престол, а далі: польський державний герб і портрет президента Польщі й маршала. Ось так, пише ця ґазета, українці села Гриньки „провокували" поляків і Польщу.

СОТНЄ ЧИСЛО „НАШОГО ЛЕМКА".

ЛЬВІВ. — Дня 15. лютого вийшло 100-не число часопису „Наш Лемко", що виходить двічі на місяць у Львові. За „Нашим Лемком" є вже чотири роки тяжкої й дуже корисної праці над відродженням Лемківщини. Це теж частина і його заслуги, що тепер Лемківщина твердо держиться свого українського, матернього пня.

НЕ СТАЛО „КРЕСОВОГО БОЙОВИКА".

ТЕРНОПІЛЬ (Галичина).—Вшехпольський тернопільський „Ґлос Польскі" ляментує, що з терену „Малопольскі" відійшов ґенерал Токажевскі—„один з найсильніших бойовиків за кресові права", себто один з найкращих польонізаторів і кольонізаторів української землі.

ДЕМОКРАТ, АЛЕ РЕАЛІСТ.

ЛОНДОН. — Британський премієр Невіл Чемберлейн заявив у парляменті, що він має 69 років і до смерти буде боротися за демократію, що він особисто не любить диктатур, націстичної, фашистівської й большевицької, але Анґлія мусить числитися з тим, що диктатури існують та що з ними треба наладнати відносини, якщо хочеться вдержати мир в Европі.

ЗЇЗД ПОЛЯКІВ У НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН. — Відбувся в Берліні конґрес орґанізації Обєднання Поляків Німеччини. На цей зїзд прибуло коло сім тисяч поляків, що живуть у Німеччині. Прибули також делеґати з Польщі від Світового Обєднання Заграничних Поляків. Конґрес був польською маніфестацією, яка мала виявити німцям, що поляки в Німеччині не знімчаться. Ось тому конґрес ведено в дусі клича „видержимо й виграємо", зверненого в сторону тих німців, що хотіли би поляків засимілювати.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Co., Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Mcuey Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДЖЕРЕЛО ЖИТТЯ УКРАЇНИ

Так склалося наше життя, що коли ми святкуємо память Тараса Шевченка як найбільшого поета України, то рідко коли говоримо про нього як того, що віршував. І тому назагал ми мало знаємо про високі поетичні цінності творчости Шевченка, про його барвисту і милозвучну мову, мальовничі описи природи, непереможну і переконливу силу висказаних ним думок чи тонкости виявлених ним людських відчувань. Зате чи не кожному з нас вбилася хоч деяка частина з того, що можна назвати мріями нашої нації, її болями і її радощами, а чого так багато в „Кобзарі" Шевченка.. І ось тому майже не можливо нам глядіти на Шевченка тільки як на поета. Тому і звикли ми говорити про нього як про борця, революціонера чи національного пророка, добачуючи в нім заразом і зразок найвищої гуманности й ідеалізму. А життя Шевченка і його „Кобзар" доказують, що всі ті прикмети, якими прикрашуємо його імя, є заслужені. А цей спасенний вплив, який мав і далі має на український нарід Шевченко, вказує наглядно на те, що його „Кобзар" це те українське джерело, з якого виплинає правдива цілюща вода, що нею оживає Україна й український нарід.

Та „Кобзар" є не тільки джерелом життя, але й пострахом. І то пострахом для тих із нас, що не хочуть іти за вказівками Шевченка, що хотілиб жити за іншою мораллю й етикою, чи визнавати такий соціяльний лад, що не був би справедливий для „найменшого брата". Він є також пострахом для всіх тих, що звикли чи бажалиб інших топтати, що бажалиб опирати свою владу на насильстві.

Кобзар" це вістун свободи. Правда, сам він є тільки літературним твором, але його дух вимагає від нас не тільки літературного залюблювання в Україні, але й боротьби за Україну і її волю. Тому кличе нас до активности, до цього, щоб вставати й кайдани рвати. І тому „Кобзар" це зворот від сентиментального збирання старих українських пісень чи оповідань та історичної музейної старини до готовости кров пролити за український державницький ідеал, за те, щоби була своя хата, своя правда і сила і воля.

„Кобзар" це безмежна віра в український нарід і в Україну. Віра, виявлена в найгірших часах найгіршого поневолення України, коли все було замовкло, коли ніхто ні в Україні, ні в світі не ставав в обороні поневоленого українського народу і його права до свободи ї своєї держави.

Ось це ті причини, чому сьогодні годі дивитись на Шевченка тільки як на поета, чи маляря. Шевченко є для нас усім. Тому то став він правдивим символом України. І таким останеться навіки.

ЛЮБЛЮ ЇЇ...!

Слово в 124-ті роковини народин Тараса Шевченка.

Я так її, я так люблю
Мою Україну убогу,
Що прокляну святого Бога,
За неї душу погублю!...

Поправді:

Які це вражаючі слова! Яка одинока у своїм роді сповідь поетової душі і поетової любови в сторону обожаної нею батьківщини! Думалосяб іноді, читаючи це пропамятне місце в Шевченковій поемі **„Сон** (Гори мої високії), написаної поетом **1847 р.** в орській кріпості — в тій кріпості, яку він нам розмалював точніше у своїй повісті **„Близнята",** — що це якийсь **винятковий** екстаз поетової розпуки в темряві горесного заслання. Що це один з тих одчайдушних криків творчої душі, яким вона озивається всього раз або два рази в житті, в моментах найвищого творчого пориву, двигнена ним на ті недосяжні вершини Духа, де їй доводиться стати на прю з самим Господом...

Та проте — ні!

Отакі потрясаючі своєю силою вибухи поетового почування в сторону Рідної Країни, це в Шевченка ніякий винятковий екстаз і ніякий одноразовий крик душі у хвилі виняткового пориву, за яким опісля дошукуватися в інших творах поета булоб нам не так то легко. Навпаки, тон Прометеєвого змагання з Богом це, сказатиб, провідний тон і найглибший акорд усієї творчости нашого поета. І є він сумою зударення двох демонізмів в ціловиді життя, довкола нього: демонізму людського страждання в поневоленій батьківщині поета, і демонізму невблаганости тих, що були відповідальні за оту людську Голгофту. І тому ми навіть і тоді, коли нам доводилосяб рівняти Шевченка з двома найбільшими творчими ґеніями у світовій літературі його епохи, а саме з великим поетом Німеччини, **Иоганом Вольфґанґом Ґете,** і з преславним поетом Анґлії, **Джорджом Ґордоном Байроном,** якого 150-ті роковини народин культурний світ ушановує саме цього року, ми мусілиб сказати, що ні Ґете ні Байрон не стають такими могутніми речниками свойого поневоленого середовища, як ось Шевченко.

Так!

Ґете, правда, протиставляв у своїй поемі **„Прометайс"** бунтарську силу людини темним силам небес як переможну силу свідомої творчости, якої виразником тут закований Прометей. І таксамо словами внутрішнього бунту промовляє до нас його несмертельний герой у творі **„Фавст"** у відомім монольоґу, подуманім теж як викликання засвітніх сил на оконечне змагання. Але послідовно революційною, послідовно бунтарською у відношенні до деспотій існування, творчість німецького поета у своїм ціловиді не є. Навіть наперекір тому, що саме на часи найвищого розвитку його творчости припадає епоха важкого поневолення Німеччини Наполеоном, і її визвольна боротьба. Відомож бо, що Ґете, захоплений дуже гарним і ласкавим прийняттям зо сторону Наполеона в Ефурті **(1808),** не тільки, що не хапався писати тоді якісь революційні поеми проти Наполеона та проклинати його за страшне закріпощення Німеччини, а навпаки. Він от просто глумився з німецьких революціонерів, кажучи, що „не їм порвати кайдани, вкладені на них Наполеоном, і на ніщо не здасться теж і ввесь їх гнів, коли сила Наполеона — непереможна".

Дійсно, який це яскравий контраст тут до Шевченка! До нього, що хоч памятав ролю царської родини при його викупі з кріпацтва, то проте про царів мав він завжди ту одну бунтарську і непримирну думку, яку він так просто і ясно висловив словами:

Бодай кати їх постинали,
Оттих царів, катів людських!
„Царі", 1848.

А Байрон?

Ну, ми знаємо гаразд, що в ряді великих поетів новітнього часу лорд Байрон наперекір тому, що він анґлійський аристократ з королівського роду, один з перших і найгарячіших речників свободи народів. Як людина і поет, як громадянин і політик, а саме як член анґлійського парляменту, він завжди революціонер з божої ласки, завжди по тій стороні, де вогнистий ґеній свободи веде народи до бою. І якщо Ґете величає корсиканського завойовника як непереможного велита, то Байрон у своїй **„Ode to Napoleon"** оспівує його оконечний упадок як акт визволення народів. І якщо Ґете відносно всіх володарів завжди повний питомого йому царедворського респекту, то Байрон деспотичних королів бичує рар-у-раз своїм убивчим глумом, а царицю Катерину — ту Вторую! — не вагається назвати у своїм архитворі **„Don Juan",** повією. І гине Байрон як революціонер у рядах повстанців у боротьбі за визволення Греції **(1824).** Та проте, коли й тут поглянемо на цілокруг поетової творчости, то побачимо могутню стихію песимістичної зневіри в Байрона, яка, напр. у таких творах, як **„Manfred"** або містерія **„Cain",** не гаразд підходить під примат верховного принципу волі, не говоярчи вже про те, що Байрон до своєї батьківщини, до Анґлії, ставився може аж надто критично.

І це тут усетаки трохи деструктивний момент. Момент, що його в такій мірі не знайдете в Шевченка ніде, мов наперекір тому, що в часі першої появи **„Кобзаря" (1840)** байронізм о х о п л ю є своїм впливом трохи не всі літератури Европи, зокремаж словянські, чого доказом у першу чергу добре Шевченкові відомі літератури:

Московська і польська.

Так:

Шевченкове захоплення Україною не знає ніякої зневіри ні сумнівів відносно її головної проблеми, тобто її визволення. Воно є для нього незрушним заповітом усього минулого і всієї теперішности та з погляду і на найдальше майбутнє. І тому любов Рідного Краю ступенюється в Шевченка до абсолюту, який видвигається в нього і понад усяку релігію і понад самого Бога, бо, як кажеться з усією чіткістю в **„Заповіті" (1845):**

Як понесе з України
У синеє море
Кров ворожу, **оттоді я**
І лани і гори —
Все покину і полину
До самого Бога
Молитися. **А до того** —
Я не знаю Бога!

Як бачимо:

Це несхитна певність абсолюту одної ідеї, в порівнянні з якою Фавстове шукання найглибшої суті існування, Манфредове хитання між світоглядами, фільософіями і реліґіями, або десператизм байроністів у стилю московських поетів, набирає траґіки життєвої несвідомости. І отимто від того абсолюту провідної ідеї в Шевченка до її здемонізування є в нього вже тільки один крок. І якщо отак ми в Ґетого бачимо демонізм жадливости пізнання — суті життя — в людини, а в Байрона демонізм існування як такого, то в Шевченка ми почуваємо — вперше на овидах новітнього часу — демонізм незрушного і неролучного навіки звязку людини з приналежною до неї рідною землею. В наших часах великі епіки селянського життя — особливож анґлійські, скандинавські та німецькі — розмальовували той демонізм у найріжніших картинах, до яких ми з усім правом можемо причислити і гартовані подоби нашого Стефаника. Але в добі починів Шевченка такий демонізм звязку людини з землею з погляду на її абсолютну любов до землі, відрізувався яскраво від провідних тоді, особливож байронівських, течій у літературі. Ви ось знайдіть у тім часі в поетів щось таке, як Шевченкове зідхнення:

Світе тихий, краю милий,
Моя Україно!

Ще ось сьогодні німецький повістяр **Гайнріх Койц,** пишучи свій роман на тлі нашої останньої визвольної боротьби, вибрав початкові слова тієї чудово гарної апострофи заголовком свойого твору, вражений її одиноко своєрідною красою. А в добі Шевченка то поети, наскільки були надихані духом клясичним, вибирали собі сюжетами теми й середовища античні, причім проголошували залюбки ту ідеольоґію космополітизму, через яку нині в Німеччині починають відрікатися навіть свойого великого Ґете. Або вони йшли за кличами романтики, дуже байронізмом підкріпленої, і любувалися в еґзотизмі, для якого сюжети і середовища були тим поетичніші, чим дальш треба їх було шукати на землі. Отож у фатаморґанних далечах Орієнту, в темрявах найдальшої півночі, у вічно поетичних затишах Італії та Еспанії, або у пралісах і степах Америки. От куди то линули найрадше душі поетів того часу, Шатобріянів і Лямартінів, Вікторів Іґо та Фрайліґратів і їх прихильників!

А Шевченко?

Він любить, він обожає свою Україну!

І така жагуча, така нетерпима, словом — така демонічна ота його любов прекрасної — як завжди він каже — України, що навіть німецьких поетів епохи **1813 р.** не можна рівняти з бездонною глибінню Шевченкової любови ніяк. Бо й когож тут рівняти з ним? Теодора Кернера чи Макса Шенкендорфера, Улянда чи Фуке? Це все другорядні поети в порівнянні з тим Прометеєм України, що губив душу і проклинав Бога за свою єдину тугу, єдину коханку, єдину любов: Україну. І щоб надихатися вогнистим жаром тієї його любови, ви читайте не тільки його Кобзаря, але і його **повісті.** Читайте його повість **про Наймичку, про Варнака, про Близнят, про Артиста і про Музику,** а почуєте той жар у його описах рідних сіл, хат, церков, монастирів і людей України. А потім згадайте останню поему Шевченка **„Чи не покинуть нам, небого"** і читайте серцем її останні слова, писані вже холодніючою рукою вмираючого. Чим же то тут поет гадає привитати свою Музу на тім світі? Про що хоче згадувати з нею у померках вічного? Ну, от:

Поставлю хаточку, садочок
Кругом хатини насажу:
Прилинеш ти у холодочок,
Тебе, мов кралю, посажу;
Дніпро, Україну згадаєм,
Веселі селища в гаях,
Могили-гори на степах
І веселенько заспіваєм...

Бо це любов не з цього світу; це любов Ґенія, любов несмертельна.

Д-р Остап Грицай.

Галя Левицька.

МИКОЛА ЛИСЕНКО

10. березня 1842 року.

(6)

— Сьогодні їдемо всі в Галицьке — збудив Колю тато. — Будемо там увесь день. Правда, відпадуть тобі твої вправи, але раз на ціле літо можна це зробити.

Не вперше приходилося Колі гостювати у стрийків. Кожного літа він з батьком бували в Галицькому. Але Коля й сам не завважив, що тим разом він інакше приглядався до цього. Перед вечором стрийко Андрій прикликав Колю й Мішу у свій кабінет.

— Я тут дещо для вас приготовив. — І показав їм дві книжечки. — Це Котляревського „Енеїда", а це — сказав тихіше — це заборонені поезії Шевченка. Візьміть і прочитайте. Та краще це робити так, щоб ніхто не бачив.

Міша, розчервонілий з радости, взяв книжки й сховав їх під блюзку. Коляж не розумів добре, в чому річ, та цікавість його була немала.

Повернувшись до дому, хлопці ледве діждалися кінця вечері й зараз потім забралися в Колину кімнату. Білий ранок застав обох хлопців над Шевченковим томиком. Четверта свічка догоряла до кінця. Коли на сході зарожевілося небо, Коля встав і відчинив вікно. Хвиля свіжого повітря огорнула його зболілу голову, в якій нові думки ганяли одна другу.

В університеті.

Сім літ пройшло від того часу. Коля скінчив ґімназію в Харкові й там записався до університету — на природничий відділ. В університеті були разом зо Старицьким і молоді їх душі щораз то більше горнулися до визвольного руху, що непереможною хвилею котився від заходу. В останньому році перенеслися хлопці до Києва й тут попали в головну течію революційних змагань. 1860 рік приніс знесення кріпацтва й слово „воля народу" було у всіх на устах.

В університеті в Києві було багато поляків. На свої студентські мітінґи вони часто запрошували товаришів іншої народности. Розмови, що їх там проваджено, мали великий вплив на Колю. Всіх об'єднувало велике слово „воля". Загально говорено більше про соціяльну волю, але все підкреслювано, що нема її без національного пробудження й свідомости.

— Завтра замовляю собі народній одяг — каже врешті Микола.

— Не в одязі річ, — сміється Михась — хоч і це на початок добре. Але треба щось робити, від чогоб наше громадянство прозріло. А то живемо, як ті коропи в гнилій воді, й світу не бачимо.

Перше, що нашим борцям удалося зробити, було зорґанізування студентського хору. Лисенко став його дириґентом і від того часу ця праця була однією з його улюблених.

Розуміється, не покидав своїх музичних студій. Як піяніста його дуже любили й цінили. Не було в тому часі концерту в Харкові чи Києві, що на ньому він не грав би.

Але ще більше як грі на фортепіяні присвятився Лисенко збиранню народніх пісень. Кожних вакацій їздив по селах, сам записував і товаришів прохав записувати, щоб мати матеріял із кожного кутка України. Заглибився в народню пісню, як ніхто до того часу. Нераз, бувало, сидить до білого дня над нотним папером.

— Коля, тиб ляг уже — відзивається заспаний голос Михася.

— Ей, знаєш, я власне доходжу до того, що ми й великороси це направду два інші народи. Ніяк не можна гармонізувати нашої пісні так, як російську. Виходить щось таке, як козак з бородою.

Лисенко збирав не тільки українські народні пісні. Його цікавили теж пісні інших словянських народів, як от сербів, поляків, чехів, не згадуючи вже про росіян. Всі ці пісні він студіював, порівнював їх будову. Уважав таку роботу за конечну підготову до того великого діла, що його задумував.

Перебуваючи чимало серед простого люду, Микола відкрив незнані скарби народнього духа. Всією своєю молодою, щирою душею взявся за святе діло: вивести народню пісню, народнє слово перед вуха чужинців, а своїм показати те багатство, яким вони покидалися.

Перша опера.

Через якийсь час Микола залишився сам у Києві: 1862 року Михась одружився з сестрою Миколи, Сонею, й остався вдома в Лебехівці.

Того року Микола провів Різдво у друга й той побут був початком нової творчости композитора. У друзів повстала думка створити українську оперу.

— Я думаю, що до твого стилю найкраще підходилаб „Гаркуша" Стороженка — радив Михась і взявся відповідно переробляти текст. Микола з поспіхом писав музику. Розуміється, що цієї першої спроби в ніякому разі не можна порівнювати до пізніших мистецьких творів Лисенка. А проте, коли Микола приїхав у гості до сусідів, панів О'Коннор, і заграв уривки опери, численні гості, все українські дворяни, були захоплені. Відразу почали говорити про те, щоб вивчити співучих знайомих і виставити оперу, хоч приватно. Найбільше захопилась оперою старша дочка О'Коннорів, Оля. В неї був гарненький голос і їй доручено головну ролю.

— Ну, й ушкварив музику наш композитор! Якесь це слово милише, коли так його почуєш, — говорили дворяни після вистави опери, розїжджаючися від О'Коннорів.

Студії в Ляйпціґу.

Після скінчення університету Микола знов був гостем Старицьких.

— Ну, Миколо, — якось почав Михась — я думаю, ти врешті рішився?

— На що?

— На виїзд. Ще того року ми балакали про це, що тобі треба виїхати у котресь головне місто на заході й віддатися тільки музиці. Тут ти роздроблюєшся.

— Так, Михасю, це моя мрія. Та сам ти знаєш, як змінилися часи і як важко мені тепер рушитися. Від батька не можу і не хочу брати помочи й сам нічого не маю. Я подався на посаду мирового судді в Таращанське.

— О! — скрикнув з жалем Михайло. — Деж це праця для тебе?

— Праця сама може й не для мене, але головне — заробіток. А зрештою я радий, що праця дозволить мені жити з простолюддям. Здається мені, що неодного я ще навчуся.

———o———

Два роки пробув Микола на посаді. В цьому часі заручився з Ольгою О'Коннор й вона настоювала на те, щоб Микола кидав посаду й забирався поважно до музики. Виїзд Миколи за границю став теж її мрією. Лисенко працював і відкладав кожну копійку, щоб уможливити собі виїзд. Родина Лисенків, колись заможня, дуже збідніла після знесення панщини. Та ніколи Микола не жалувався на це, що „весна народів" поробила з багатого панства жебраків.

(Дальше буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

І. К., Джірард, Огайо. — Пишете, що поміщення витягів з американської преси міста Йонґставн про Український День не приносить ніякої „моральної ні матеріяльної користи". Не погоджуємося з Вами. Коли в американській пресі виступають українці й самі себе побивають навіть у такій справі як „Український День", то треба, щоб про це говорити публично. І то на те, щоб таке не повторилось не тільки в згаданій громаді, але в ніякі іншій в Америці. Бо коли мають бути такі влаштовування „Українських Днів", то краще, щоб їх взагалі не було. Віримо, що те, що сталося, на громаді не відіб'ється. Бо кожна здорово думаюча і патріотична людина зрозуміє, що без огляду на те, які не булиб у громаді релігійні чи які інші тертя, вони не можуть доводити до того, щоб ми себе побивали в американській пресі. А хто цього не схоче розуміти, той повинен бути осуджений громадою і громадянством.

Пітсбурґ, Норт Сайд, Па. — До проголошеної коляди додати: В. Розимбайгер $1.

Віддаль зменшує всі фізичні речі, а збільшує моральні. — **(Гебель).**

Людина і книжка мусять перейти більше ніж одну коректу, щоб позбулися помилок. — **(Жан Павль).**

Колиб ти не слухав фальшів і спліток, ніхто не зважився би на них у твоїй присутності. — **(Овен).**

Люди правду та золото тоді найбільше цінять, коли вони мягкі та дають згинатися на всі боки. — **(Етвеш).**

— Що?! Моя дочка сидить вам на колінах?! Прошу зараз забиратися з моєї хати!

— Не можу, мені стерпла нога...

З ДНЯ

ПОЛЬСЬКИЙ ГОЛОС ПРО УКРАЇНСЬКІ КООПЕРАТИВИ.

Польська газета „Дзеннік для Вшистскіх", що виходить у Бофало, з 23 лютого ц. р. приносить статтю про українські кооперативи. В тій статті між іншим читаємо таке:

„Таємниця розвою української кооперації міститься в її величезнім динамізмі. Українська кооперація заспокоює не тільки господарські потреби, але також суспільні і політичні. Українська інтелігенція знаходить у кооперативах основи праці і джерела удержання. Атмосфера праці є на тім відтинку надзвичайно висока, сильними є активізм і амбіція завідувачів і робітників. Про українські кооперативи говориться, що в своїй праці приноровлюють засаду найбільшого зусилля і звикли йти по лінії найбільшого опору.

„Добре сталося, що нарешті завважено, що довкола мільйонів українців у Польщі піднимається щораз вище міцний пліт кооператив; добре, що завважено, що цей пліт не тільки зміцнює українське скупчення, але щораз виразніше віддаляє його від польської суспільности. Передівсім добре, що завважено, що український націоналізм не виражується вже лише в саботажах, мордах і т. п., але в практичнім будуванні кооператив, у їх співпраці і в самовистарчальності. А за тим плотом плекається бойового духа національної гордости, співпраці, лучности і т. д."

ПРИСМИРНІЛИ.

Ось так пишуть про наші кооперативи поляки. А треба ще додати, що в тій самій статті пишеться також про те, чому польська суспільність не вміє протиставитись цьому українському розростові, який щораз більше захоплює впливи в Галичині та на інших українських територіях. Пишуть тепер поляки з докором, що їх самих впродовж довгого часу вчили польські виховні чинники дивитися на українців як на якусь нижчу, менше культурну націю, з якою розвоєве суперництво не справлятиме ніяких труднощів. А ось життя показує, що українська суспільність є в стані добре суперничити з польською суспільністю, що й до того серед далеко тяжчих відносин. Тепер за ту оману поляки платять кару. Добре, що це вчас це завважили — пише названий вище польський часопис.

МИ МАЄМО ЧИМ ГОРДИТИСЯ.

Коли в той спосіб пишуть про наші кооперативи наші вороги, то ми можемо бути горді з розвою українських кооператив. Бо це доказ, що український нарід має величезні здібності. Тільки біда, що ці здібності здушують вороги. Якби український нарід дістав повну свободу розвивати їх на всіх ділянках, то він цілком певно в короткому часі дорівняв би найкультурнішим народам. Бо не треба забувати, що українська кооперація не тільки що не дістає ніяких підмог від польського уряду, але цей уряд на кожному кроці українську кооперацію переслідує. Він розвязує часто українські кооперативи без ніякої причини. Зате польські кооперативи мають ріжні полекші й дістають поважні підмоги від уряду. Та проте вони не розвинулись так, як українські. У своїй державі українські кооперативи, очевидно, розвинулисяб у повній своїй красоті і сталиб чинником, яким можна би було похвалитися перед цілим світом.

ПОЛЬСЬКІ ЗАВВАГИ.

Слушними є завваги згаданої польської статті, що українські кооперативи обслугують не тільки господарські потреби української нації, але також суспільні і політичні. Це само собою зрозуміле. Бо господарських справ не можна ніяк відділити від суспільних і політичних. Господарство є одною з найважніших ділянок суспільного життя. А національна гордість, віра в себе, матеріяльна самостійність і самовистарчальність, що їх витворює кооперативний рух, це також чинники, що мають величезне значення в кристалізації політичного світогляду нації. В живучості української коперації сповняються пророчі слова Шевченка, що „і неситий не виоре на дні моря поля, не скує душі живої, ні слова живого".

НІЯК НЕ ПОРАДИШ.

На це поляки ніяк не порадять. Бо захочуть вони насильно в брутальний спосіб винищити цілковито наше економічне життя і звести цілий край до жебрачої торби, то хтож тоді буде платити податки, удержувати адміністрацію, хмари урядників, поліцаїв і шпигунів? Прийдеться таки польській суспільності докладати з власної кишені, щоб заплатити удержання тої хмари галапасів, яких одинокою роботою є те, щоб зо штиком у руках стерегти кожного кроку українського життя. Та коли вони дадуть українській суспільності розвинутись матеріяльно, то враз з матеріяльним скріпленням скріпиться також і політична відпорність.

„Чи круть, чи верть, а все знайдеш у черепочку смерть", говорив колись наш письменник Гулак-Артемовський на адресу тих, що то хотіли якось задоволити панівну тоді в Україні московсько-польську клясу. Нині ті самі слова можна цілком добре примінити до наших ворогів, що живуть на наших землях.

Щастя приятелів родить, нещастя випробовує їх вірність. — (Сенека).

СВІТ В ОБРАЗКАХ

ЗА ЗМІНУ В АНГЛІЙСЬКІЙ ЗАГРАНИЧНІЙ ПОЛІТИЦІ.

Великі товпи витали капітана Антонія Ідена, як він покидав заграничний уряд на 10 Давнінг стріт у Лондоні, зрезигнувавши з британського кабінету міністрів через непогоджування з поглядами премієра на заграничну політику.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Річні збори Центрального Комітету Українських Національних Організацій міста Ню Йорку.

Дня 28. січня б. р. відбулися річні збори Центрального Комітету Українських Національних Організацій міста Ню Йорку. На збори прибули делегати від таких організацій і установ: Тов. „Дністер", від. 361 У. Н. Союзу; 204 від. У. Н. Союзу; Український Стрілецький Гурток ч. 2; Український Демократичний Клюб; бр. св. Володимира, від. 130 У. Н. Союзу; 10 від. ОДВУ; 11 від. ОДВУ; 1 від. ОДВУ з Асторії; Український Червоний Хрест ОДВУ; Союз Гетьманців Державників; Українська Православна Громада; 5 від. У. Н. Союзу, і Українська Католицька Громада.

Зборами проводив п. П. Боднар, а секретарював п. В. Іваник.

Голова п. адв. М. Пізнак подав короткий звіт з діяльности Ц. К. і його самого. Намічений плян праці був виконаний майже вцілості, одначе за ввесь час праці зділано також мало. Коли не вивязався він як слід зо свого завдання, то причиною того являється байдужність нашого громадянства. Та всежтаки заходом Ц. К. уладжено кілька свят і концертів.

Потім наступив досить обширний звіт рекордового секретаря, п. С. Ковальчука. Впродовж адміністраційного року відбуто три наради управи і пять зборів усіх делегатів. Улаштовано такі національні свята: Свято в честь Шевченка, День Писанки на дохід Рідної Школи, Свято 20-ліття Відродження Української Держави і Свято Листопадове, Свято Злуки Українських Земель. Також пороблено заходи до концерту п. Сокіл і п. Рудницького.

В день Листопадового Свята та в день Писанки припинано цвіти коло церков і перепроваджувано збірки по церквах.

Загалом усі свята, уладжувані Центральним Комітетом, увінчались повним моральним і матеріяльним успіхом.

Робиться також заходи, щоб дістати одну годину в тижні на міській радіостації WNYC, звідки будеться надавати українські співи і музику.

Пан М. Беля, фінансовий секретар, у своїм звіті представив, що Ц. К. мав приходу за рік $740.62, розходу $637.71. В касі лишилося $42.91. До краю вислано Рідній Школі $70, на українських інвалідів $100, на політичних вязнів $100 і на визвольну боротьбу $65.

Скарбник п. Е. Кривень також здав звіт. Опісля контрольна комісія, в складі п.п. М. Близнака, Нінявського і М. Боднара, провіривши працю управи Ц. К., здала звіт, а збори одноголосно уділили абсолюторію уступаючій управі. Потім вибрано нову управу в такому складі: адв. М. Пізнак, голова; адв. Цільник і І. Гузар, заст. голови; С. Ковальчук і В. Іваник, секр. рек.; М. Беля, секр. фін.; Воробець і Н. Баран, скарбники; Е. Ляхович, М. Близнак, Е. Кривень, Черватюк і Е. Білик, контрольори.

Потім розвелась оживлена дискусія. Розглянено справу Шевченківського Свята, яке має відбутися 27 березня ц. р. в Українськім Народнім Домі в Ню Йорку. Голова п. Пізнак розвинув ширшу дискусію, а саме, яких старань треба доложити, щоб у міських публичних бібліотеках появилося більше українських книжок. Постановлено також скликати в найкоротшому часі збори всіх делегатів, щоб розглянути всякі можливости та повести інтензивнішу працю Центрального Комітету.

Василь Іваник,
секретар річних зборів Ц. К.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Показ української культури.

В пятницю ввечір, 25. лютого б. р., відбувся в Нюйорськім університеті (надолині міста) український вечір у честь відходячого з університету д-ра Джорджа Пейна, декана Едукаційної Школи в названім університеті.

Вступне слово виголосила панна Марія Кусий (вона заповідала теж поодинокі точки програми). На кінці своєї промови вона представила зібраній публиці д-ра Пейна, що сказав коротенько промову про демократію.

Український Молодечий Хор з Ню Йорку й околиці (під проводом С. Марусевича) відспівав отсі пісні: 1) Коло млина яворина, 2) Шумить, гуде дібровонька. (Обі ці пісні укладу М. Гайворонського. Він скомпонував до них окремий супровід на два фортепіяни. На однім фортепіяні грала пані Оля Грицей-Ляхович, на другім — панна Віра Стеткевич), 3) Щедрик М. Леонтовича, 4) Ой, сивая та зазуленька К. Стеценка, 5) Ой, пряду, пряду М. Леонтовича, 6) Ой, у саду, саду К. Стеценка.

Цей хор виступав два рази: на початку і при кінці програми. Назагал держався добре і співав інтелігентно, тож збирав заслужені оплески. Найбільше подобалися публиці дві перші пісні, головно тому, що їх співав хор у супроводі двох фортепіянів. Цей супровід скомпонований так прекрасно й інтересно, що може сміло служити самий окремою точкою в музичній програмі. Згадані вище супровідниці трималися рівно разом з хором, грали дискретно, достроїлися знаменито до інтенцій композитора (Гайворонського) і дириґента (Марусевича), тож виконання обох творів вийшло бездоганно. Назви співаних хором творів заповідала по англійськи членка того хору, панна О. Гамкало, але деякі українські слова, які вона наводила з програми, виголошувала неправильно.

Проф. В. Чосник відіграв на скрипці два твори: Соловейко й Український танець. Йому супроводила на піяні панна Е. Клари. Проф. Чосник — інтелігентний і талановитий скрипак. У відіграних ним творах (це мабуть його власні композиції) слідно було деякі недомагання і неправильности, але всетаки в нього добра техніка і приємний тон. Як солідно попрацює — буде з нього віртуоз. Був одягнений по народньому, але цілком без потреби мав увесь час при грі шапку на голові.

Панна О. Каришин відспівала два сопранові соля: Цвітка дрібная Матюка і Маєва нічка Л. Лепкого (супровід на піяні: панна А. Полюга). Голос у неї ще невироблений як слід, але ніжний і милий. Співала натурально, невимушено, і тому представлялася публиці симпатично.

Молодий І. Тарас пописувався у танцях своїм власним знанням і знанням своїх учениць. Він відтанцював сольовий танець, а його учениці — балет. З його виступу було видно, що він сам над собою і над своїми ученицями багато працює. Можемо сподіватися, що незадовго будемо мати в Ню Йорку свого власного балетмайстра, і то балетмайстра в повнім того слова значінні...

Український Танковий Клюб Міста Ню Йорку (під проводом панни М. Вінтоняк) відтанцював отсі танці: Гопак колом, Чумак (соло: Е. Патрик), Коломийка і Запорозький герць.

Пан В. Ґела з Джерзі Сити показував на сцені частину з „Українського весілля", зладженого д-ром Л. Цеґельським.

Найцікавішою точкою програми був показ ріжних українських вишивок. Зладила його пані Стефанія Галичин. Наперед вона виголосила англійською мовою знамените оброблений реферат про українські вишивки (цей реферат треба конче опублікувати, бо він пригодиться всім нашим жінкам і дівчатам, що українськими вишивками цікавляться), а потім викликувала зза лаштунків на сцену поодинокі дівчата, повбирані в ріжні українські строї, і пояснювала публиці, з яких сторін ці строї походять. Отже бачили ми там українські народні строї: Волині, Полісся, Буковини, Заліщиччини, Борщівщини, Лемківщини, Гуцульщини (2 строї), Сокальщини, Бойківщини, Покуття, Ярославщини, Рогатинщини, Бережанщини, Полтавщини і Київщини. Крім того були ще два українські модерні строї: спортова суконка й вечірня суконка. Деякі частини тих строїв пані Галичин називала окремо та пояснила, з чого і як їх робиться.

А тепер запит: Чи ви, шановний читачу, уявляєте собі, скільки то треба було положити труду, щоб оте все „шмаття" призбирати?...

Отакий то показ української культури влаштував своїм гостям Український Університетський Клюб Нюйорського університету. Всі в тій справі щиро трудились, але найбільше напрацювалася предсідниця згаданого клюбу, панна Юлія Кусий.

Жалко лише, що кількасот людей (і то деякі з подальших сторін) мусіли відійти від дверей університетської салі, бо для них забракло місця. Між тими людьми було багато визначних чужинців — професори університетів і інші.

Осип Стеткевич.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Просять допомоги.

Молодь, що видавала молодечий журнал англійською мовою, "UKRAINIAN CHRONICLE", подає до відома, що по пятьмісячній перерві задумує наново цей журнал видавати. Вона повідомляє загал, що співробітники журналу працюють безплатно, але видавати його таки не можна без допомоги з боку громадянства. Ось тому просять допомоги, щоб можна було відновити це видавництво. Жертви треба слати на адресу журналу: 645 N. 15th St., PHILADELPHIA, PA.

КОЛИ І ЯК ВИНАЙДЕНО АЛЬКОГЛЬ.

Один арабський учений альхеміст („що виробляв золото") працював над винаходом „каменя мудрців". Він замкнувся в своїй робітні й тільки тричі на день приносила йому жінка їжу. А що він не міг усього зїсти, скидав рештки їжі до пробівки, що стояла в куті. Одного разу почув якийсь своєрідний одурманюючий запах. Учений зрадів, бо думав, що це саме той „камінь мудрців", якого він шукав. Він навіть назвав цей новий напиток, що його одержав з ферментації, „алькоголь" (аль кеґаль — значить по арабськи: щось шляхотне, ніжне), бо зразу йому здавалося, що напиток його відсвіжує, додає сили й неначе відмолоджує, що отже він принесе людськості щастя. Якеж було його розчарування, коли побачив опісля на власні очі, скільки нещастя приніс людям цей алькоголь. Не можучи цього пережити, винахідник алькоголю поповнив самогубство.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. Відділ 204 повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в суботу, дня 12. березня ц. р., в годині 8:15 ввечір, в салі української православної громади, 334 East 14 St. — М. Близнак, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Мітінг Тов. Запорозька Січ, від. 75 відбудеться в неділю, 13-го березня, в годині 1-шій пополудні, в гали У. Н. Дому 4655 Мартин вул. Проситься членів конечно прийти на цей мітінг, бо є багато справ до полагодження. Проситься тих членів, що довгують до відділової каси, вирівнати свій довг, бо впротивнім разі будуть суспендовані, відділова каса у двох місяцях заплатила розмет до Союзу за тих членів, що не платять $140.00 і такий член ані не прийде на мітінг і не скаже, чи робить чи не робить або мені зачекайти бо не маю. Так само проситься тих родичів, що мають дітей і жінки, щоб постарались вписати їх у члени У. Н. Союзу. — С. Михайлюк, предс.; І. Слупецький, кас.; В. Тарас, секр.

ЛУДЛОВ, МАСС. Квартальні збори Тов. ім. І. Франка, від. 253, відбудуться в суботу, 12-го березня, о годині 7-мій вечером, в українській гали. На зборах буде справа тов. каси, отож присутність кожного члена конечна і потрібна і другі річи будуть полагоджені. Тому взиваеться тих членів, що довгують, щоб вирівнали свої залеглости, бо лише за тих членів секретар буде висилати вкладки, котрі заплатять на час, а то до 24 дня місяця. Член, чи членкиня, не заплативши на час, буде суспендований (на). — В. Босик, предс.; П. Павлів, кас.; І. Притупа, секретар.

КЛІВЛЕНД, О. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 334, відбудуться дня 13. березня, в У. Н. Домі, 2253 Вест 14 вул. Проситься членів явитися но ті збори і вирівняти свої залеглости. Хто не вирівняє своїх залеглостей, буде суспендований з У. Н. С. і місцевого відділу. Проситься членів купити Пропамятну книгу У. Н. С. — Іван Жук, рек. секр.

САВТПОРТ, КОНН. Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 84, відбудуться в неділю, 13. березня, точно в годині 2-гій пополудсі. Проситься прийти на означений час. Довгуючі повинні прийти і заплатити свою залеглість. — Юрій Гоголь, пр.; М. Ґудзік, кас.; М. Сендзік, секр.

СЕНТРАЛ ФОЛС, Р. АЙ. Квартальні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 93, відбудуться в неділю, 13. березня, в годині 1:30 пополудні, в галі 59 Central St. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження. З неявившимся членом поступиться згідно з ухвалою Товариства. — К. Бабій, предс.; П. Сомик, кас.; П. Беньковський, секр.

БРОНКС, Н. Й. Квартальні збори Тов. Згода, від. 210, відбудуться в неділю, 13. березня, в годині 2-гій пополудні. Просимо всіх членів прибути на означений час, бо є важні справи до вирішення. — Т. Давидів предс.; В. Баковський, кас.; Ів. Франко, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 59, відбудуться в суботу, 12. березня, в годині 7:30 вечором, в гали церковній, Beach St. Збори пічнуться точно, як зазначено. Тому всі члени повинні явитись на час. Довгуючі члени, що не заплатять довгу і на зборах не будуть присутні, будуть суспендовані. Кожний член, що не має чим заплатити вкладки, може затягнути позичку на свою грамоту і сповнити свій довг. — Уряд Тов.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Квартальні збори Бр. св. Арх. Михаїла відбудуться в суботу, 12. березня, в год. 7-мій ввечір, 214 Фултон Ст. На порядку нарад буде справоздання контрольної комісії і комітету. Будемо принимати нових членів до Братства і до У. Н. Союзу. Котрих членів діти ще не стоять у нашім Союзі, просимо вписати, не відтягаючи на пізніше. Члени, котрі довгують за свої вкладки, мають вирівняти, бо в противнім разі тратять право до запомоги згідно зо стотутом. — Я. Лещак, предс.; М. Маркович, кас.; П. Остапчук, секр.

О. Д. В. У.

ГРОМАДЯНИ МІСТА НЮ ЙОРКУ Й ОКОЛИЦІ!

КЛИЧЕМО ВАС

до МАСОВОГО ПРОТЕСТУ проти ПОЛЬЩІ

НА ВІЧУ, ДНЯ 13-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1938 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, 217-219 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.

ПОЧАТОК В ГОДИНІ 2.30 ПОПОЛУДНІ —:— ВСТУП ВІЛЬНИЙ.

ОЛІН, Н. Й. Квартальні збори Товариства Запорозька Січ відбудуться дня 13. березня, в домі 930 Brook St. Маємо важні справи до полагодження. Хто з членів має діти або нових членів, може вписати їх на цих зборах. Нова адреса секретаря є така: Dmytro Miskanec, 918 Griffin St., Olean, N. Y.

НЮАРК, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Мих. Грушевського, від. 219, відбудуться в неділю, 13. березня, в годині 2-гій пополудні, в гали укр. прав церкви, 675 Савт 19 вул. Просимо членів прийти на збори на час означений. Ухвалено збори перенести зо суботи на неділю. Збори будуть відбуватися другої неділі по першім. Пригадуємо членам, щоб привели зо собою нових членів; будемо принимати нових членів без оплати вступного. — Т. Боднар, пр.; М. Соколовський, кас.; А. Мудровський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Звичайні збори Тов. Любов, від. 45, відбудуться в неділю, 13. березня, в годині 2. пополудні, в домі У. А. Горожан, 847 Н. Френклін ул. Тому, що на зборах є багато справ до полагодження, просимо членів, котрі мають полагодити деякі формальности, щоб прийшли скорше. Урядники будуть очікувати від полудня. — Теодор Малик, секр.

БАВНД БРУК, Н. ДЖ. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 344, відбудуться в неділю, 13. березня, точно в годині 3:30 пополудні. Обовязком всіх членів прийти на означений час, бо є багато важних справ до рішення. Просимо довгуючих членів вирівняти свої довги, бо інокше поступимо згідно зо статутом. — Т. Присташ, предс.; Я. Резнік, кас.; Гр. Ґеба, секр. 504 W. 2nd St.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Збори Тов. „Мир", від. 324, відбудуться в суботу, 12. березня, в домі Укр. Громади, 23 і Бравн, в годи. 7:30 ввечір. Проситься всіх бути, бо є важні справи, а ті, що не будуть, хай доручать вкладки найдальше до 20. кожного місяця. — О. Горохівський. предс.; Н. Бурак, кас.; Мих. Туркот, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Чвертьрічний мітінг Тов. Українська Січ, від. 182, відбудуться в неділю, 13 березня, в годині 2-гій пополудні, в парохіяльній галі, 45-47 Говп Евеня, Пасейк, Н. Дж. Є важні справи, тому проситься всіх членів, щоби прийшли на збори. Довгуючі члени зволять прийти і вирівняти свої залеглі вкладки, бо за них не будеться висилати з каси Тов. — І. Живицький, предс.; Г. Яськів, секр.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

В суботу, 5. березня 1938, вечором помер у власнім мешканню, 415 Джейн Стр., у Карнегі, Па., член У. Н. Союзу та 136 відділу

ДМИТРО КАПРАЛЬ.

Покійний родився у Креховичах, повіт Долина, Галичина. При смерти мав 47 років. Оставив жену Франю й одну дочку Сузану.

Похорон призначено на середу, 9. березня, на 9. годину рано.

Тов. Січ, від. 136 У. Н. Союзу, втратило дуже чесного і працьовитого члена.

Вічна Йому Память!

Василь Копко, фін. секр.

КЛІВЛЕНД, Н. ДЖ. Місячний мітинг Бр. св. Петра й Павла, від. 102, відбудеться в неділю, 13. березня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній на Калич і Вест 7-мій ул. Кожний член обовязково має явитися, бо є дуже важна справа до вирішення. Кожний довгуючий член має вирівняти свої вкладки, бо в противнім разі буде суспендований. Кожний член має старатися записати свої діти до У. Н. Союзу. — Юрій Гірняк, предс.; Д. Дорош, кас.; Микола Бусько, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Збори Тов. ім. Івана Франка, від. 146, відбудуться в неділю, 13. березня, в годині 1. пополудні, в Укр. Школі, 12172 Jos. Camp. Просимо всіх членів бути присутними, бо маємо багато важних справ. Рівнож взиваємо членів привести своїх знайомих на наші збори, де ми їх запишемо в члени У. Н. Союзу. Вписуйте свої діти, коли добра нагода. Довжників напоминається по змозі вирівнювати свої довги. — Секретар.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, подає до відома своїм місцевим і позамісцевим членам, що місячні збори відбудуться 13. березня, в годині 2-гій, в Ліберті гали. — Ілько Шеґера, предс.; Дмитро Федина, каяс.; Н. Лісний, секр.

МІКІСПОРТ, ПА. Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 132, відбудуться в неділю, 13. березня, в годині 12. вполудне. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів прибути на ті збори. Будуть важні справи до вирішення. Не явившийся член заплатить кару 50 центів, а урядник 1 дол. Всі довгуючі члени мають вирівняти свої залеглости, щоб не треба було уживати приписаних параграфів. — Мих. Усик, прот. секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Збори Тов. Згода, від. 294, відбудуться 12. березня, в годині 8-мій ввечір, в гали, де звичайно. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Просимо привести нових кандидотів, молодих чи старших, бо принимаємо ще без вступу, як до Тов. так і до Союзу цього місяця. — Іван Король, предс.; С. Музика, кас.; Яків Салій, секр.

ҐЕРІ, ІНД. Звичайні збори відділу 100 відбудуться в неділю, 13. березня, в годині 2-гій пополудні в International Institute, 15-та і Мадісон ул. День зміняється тому, бо багато членів мають замір 20 березня їхати на концерт Марії Сокіл—Рудницького до Шікаго. Проситься всіх членів прибути на збори, бо буде багато важних справ до полагодження. Повідомляється членів, що всякі справи, як прозьба о запомогу з головної каси, переступні листи і інші, полагоджується тільки на місячних зборах, а не по хатах. Отже хто має які справи, повинен явитися особисто на збори. — Стефан Стелик, предс.; А. Цебак, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Місячні збори Тов. Сокіл, від. 336, відбудуться в неділю, 13. березня, в годині 1. пополудні. Кожний член має прийти, вирівняти свої вкладки і інші нолежитости до Товариства. — Тимко Кальмук.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Квартальні збори Тов. Вільних Козаків, від. 316, відбудуться в четвер, 10. березня, точно в годині 8-мій вечором. Проситься всіх членів прийти точно на час, бо є досить справ до порішення. Довгуючі члени зволять вирівняти свою залеглість, бо в противнім разі будуть суспендовані. — В. Ґурянський, секр.

БАТЬКОМ У 83-ТІМ РОЦІ ЖИТТЯ.

„Конкорд Бил" Метюз, 83-літній фармер з Грейдвил, Па., з декотрими своїми дітьми. Між ними останне з його 13-дітей, що родилося недавно. Мати дитини, друга жінка Метюза, має 40 літ.

ЮТИКА, Н. Й. Квартальний мітінг Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. 58, відбудеться в неділю, 13. березня, в годині 9-тій рано перед Сл. Божою, в церковній гали, 209 First St. Просимо всіх членів прийти на мітінг і заплатити свої вкладки. Довгуючі члени, коли не заплатять своїх вкладок, зістануть суспендовані. — Ф. Коченаш, предс.; І. Михалюк, кас.; М. Романів, секр.

ДІРБОРН, МІШ. Місячні збори відділу 141 відбудуться в неділю, 13. березня, в год. 2:30 пополудні, в Veteran Hall, 13844 Wellesley St. Є важні справи до полагодження, тому кожний член повинен бути присутній. — Бутковський, секр.

Пан Цвяшок приїхав до знайомих на село. Сподобалося йому на свіжому повітрі, тому сидить уже третій тиждень. Вкінці рішив вертатися до міста. Їде до залізниці. По дорозі каже до фірмана:

— Та чи не спізнимося ми на стацію?

— В цьому вже моя голова, прошу пана, — каже на те фірман. — Мій пан сказав, що колиб я спізнився до поїзду та приїхав назад із паном, то прожене мене на чотири вітри!

—o—

Маляр.

— Той образ забрав мені десять літ.

— Що?! Так довго ти малював його?

— Я намалював його за два тижні, а решту часу потребував я, щоб продати його.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

Коляда 6-го відділу УЧХ ОДВУ.

Жертводавці з Пасейку й Петерсону. Колядували члениці відділу. Зложили: пані Матвіяс, П. Партика по $3; по $2: П. Скула, П. Телевяк, С. Бущак, П. Добровольський; по $1: А. Кіналюк, М. Комар, І. Мечник, А. Молодович, М. Яциняк, Ю. Стех, К. Наконечна, О. Березівський, М. Максимюк, А. Мартинишин, Ю. Дутка, П. Дубляниця, П. Велкінс, П. Ребенський, П. Спецяно, Е. Ковальський, Е. Криловська, П. Ґайда, Щоняк, А. Ванько, М. Голубка, М. Бакуненко, Г. Кідонь, А. Редьква, П. Лалак, О. Сіменович, П. Маслей, П. Федчишин; Білан, П. Ґема по 75 ц.; по 50 ц.: Ф. Полиняк, Ющиняк, Венґрин, Пацлавська, В. Барна, П. Барна, Михалик, Шафран, Тимків, Дзюрбан, Райхель, М. Філь, Д. Фенканин, О. Ковальчик, Куча, Вінярський; по 25 ц.: Бойчук, Мурза. Разом $50 — $40 на визвольну боротьбу і $10 на національні цілі на Лемківщині.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Рідний Край.

На своїх місячних зборах, що відбулися в неділю, 6-го лютого 1938 року, Товариство „Золота Липа", ухвалило внасигнувати, так як і попередних років, $10 на Рідну Школу і $10 на політичних вязнів. Також само члени ухвалили $10 на Український Павільон, які передасться, коли тільки повстане організаційний комітет. Члени однозгідно постановили, що будуть дальше помагати комітетові, бо справа нашого заступництва на світовій виставі дуже важна. Гроші на Рідний Край переслано через ЦУ ОДВУ.

Вже найвищий час, щоб наше громадянство не тільки критикувало тих, що роблять національну роботу, але щоб воно активно помагало чесним працівникам на українській ниві.

За управу: **Евген Білецький** голова; **Антін Чудакевич**, рек. секретар; **Володимир Бачах**, фін. секретар; **Дмитро Хархан**, скарбник.

—o—

ДІТРОЙТ, МІШ.

Коляда 24-го відділу ОДВУ.

Колядували: І. Батрин, А. Повшок, К. Михальчук. Зложили: Українська Мішіганська Ліга $5; по $2: В. Половий, О. Шребало, П. Попіль, д-р А. Т. Кібзей, А. Градовський, М. Дворянин, В. Бурбела; по $1. Л. Бабій, В. Щербань, І. Рядинин, С. Запток, І. Новбровський, Т. Винничук, І. Слопецький, В. Козаченко, А. Старко, В. Василишин, А. Кривий, М. Маліновська, Н. Шустакевич, А. Грабовецький, І. Томюк, П. Кізел, Д. Стрілецький, П. Костриба, К. Михальчук, П. Іванко, В. Шкибало, І. Батрин, М. Михайленко, І. Топольницький, П. Молдавець, В. Єднак, П. Ващук, І. Топольницький; А. Маланяк 50 ц.; І. Явнич 25 ц.; дрібними $2.25. Разом $50.

—o—

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

На інвалідів.

Братство св. Василія, від. 168 У. Н. Союзу, влаштувало 16 січня ц. р. з нагоди свята свого покровителя маленьку забаву. Притім зібрані не забули про Рідний Край і на зазив Михайла Шнира члени зложили на українських інвалідів у старім краю $5.50. Гроші вислано через Обєднання на призначену ціль. Зложили по 25 ц.: Г. Ґиба, М. Шнир, І. Лагуза, С. Дячишин, Г. Бабин, К. Ґіжий, А. Запотічний, Н. Яремків, С. Максимович, І. Березовський, І. Ґелета, Н. Пащин, П. Маник, Г. Дячишин; решта дрібними. Занялися збіркою М. Шнир і Г. Ґиба.

П. Маник, секр.

—o—

БОСТОН, МАСС.

На визвольну боротьбу.

На зборах 27-го відділу ОДВУ, що відбулися 6-го лютого 1938 р., ухвалено вислати $60 на визвольну боротьбу. Вище подану суму вже переслано через ЦУ ОДВУ.

Данило Бортник, скарбник.

— Ну, як там помогли пявки вашому чоловікові?

— Не нарікаю, пане докторе, не нарікаю. Першу то зів сиру, а інші то я вже мусіла йому варити.

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

(101)

Годинами блукали Бравн і Тибс по нетрах, шукаючи Джейн, і не могли її здибати. Сонце почало вже ховатися за обрій і почало ставати темно. Нетри почали прибирати ґрізний вигляд. З ріжних сторін до них доходив рев диких звірів. Бравн піддав гадку: „Я гадаю, що ми добре зробимо, коли на ніч виліземо на дерево. Тут небезпечно".

„Дійсно небезпечно", згодився Тибс. Після того вони почали оба видряпуватись на високе дерево. Тяжкі їх були серця. Вони думали цілий час, що сталося з Джейн і де вона заночує. Крім того Бравн думав іще про Анету, і це все навівало на нього великий сум. Постогнуючи важко, Тибс видряпався на дерево. „Тут чоловік не набереться ревматизму", говорив він зо скритим англійським гумором.

А з Джейн сталася така пригода: Коли вона розглядалася по околиці і відбилась трохи від товариства, вона попала в дивний настрій. Її гадки разураз звертались до її чоловіка, до Тарзана. Вона дивувалася в серці, чи він її відшукає та чи довідається про її долю. В її серце чомусь також закрався смуток. Вона так хотіла бути біля Тарзана.

Вона затужила за його могутніми руками, які носили її нераз без найменших зусиль по нетрах, які кріпко, але здержливо пригортали її до могутніх грудей. Можливо, що внаслідок телепатії вона відчула також думки Тарзана, який знав уже її долю і також напружено думав про неї, щоб чимскорше її віднайти. В такім стані застав її дикун каву̀ру, що чигав на дереві.